

$$\text{Likvidita 1. stupňa} = \frac{\text{Krátkodobý finančný majetok (056 až 060)}}{\text{Krátkodobé záväzky (091+093+107 až 116+117+120+123+125)}}$$

Benchmarking ukazovateľov likvidity v slovenskom poľnohospodárstve

Na základe vyššie uvedenej špecifikácie ukazovateľov likvidity boli tieto kvantifikované tak, ako bolo vyššie uvedené na súbore podnikov poľnohospodárskej prvovýroby reprezentujúcich 80 % poľnohospodárskej pôdy na Slovensku. Na popis hodnôt ukazovateľov likvidity boli použité popisné charakteristiky rozdeľujúce celý súbor podnikov (100 %) na decily (10 %) a kvartily (25 %) s najnižšou a najvyššou hodnotou ukazovateľov likvidity v jednotlivých obdobiach ako aj stredné hodnoty medián a priemer (Tab. 1).

Ukazovatele likvidity za právnické osoby Indicators of Liquidity for legal entities

Tab. 1

Ukazovateľ ²	2009			2010			2011		
	L3	L2	L1	L3	L2	L1	L3	L2	L1
Horný decil ³	4,821	2,903	1,553	5,020	2,862	1,657	5,232	3,282	1,675
Horný kvartil ⁴	2,171	1,178	0,401	2,397	1,270	0,398	2,674	1,298	0,473
Priemer ⁵	2,216	1,280	0,606	2,252	1,299	0,661	2,447	1,331	0,643
Medián ⁶	1,169	0,596	0,097	1,218	0,569	0,098	1,281	0,599	0,094
Dolný kvartil ⁷	0,747	0,281	0,020	0,711	0,270	0,018	0,770	0,282	0,017
Dolný decil ⁸	0,455	0,150	0,005	0,436	0,137	0,004	0,526	0,154	0,003

Prameň: Informačné listy MPRV SR, CD VÚEPP, vlastné prepočty⁹

1) Year/Liquidity ratio, 2) Indicator, 3) Top Decile, 4) Top Quartile, 5) Average, 6) Median, 7) Bottom Quartile, 8) Bottom Decile, 9) Source: Informational sheets Ministry of Agriculture and Rural Development of the Slovak Republic, Central Database of Research Institute of Agricultural and Food Economics, own calculations

Vychádzajúc z uvedeného pre lepšiu ilustráciu je možné pre ukazovateľ L3 konštatovať nasledujúce skutočnosti :

- 10 % podnikov s najlepšou Likviditou tretieho stupňa dosahuje jej hodnoty od 5,232 a viac (horný decil),
- 25 % podnikov s najlepšou Likviditou tretieho stupňa dosahuje jej hodnoty od 2,674 a viac (horný kvartil),
- priemerná hodnota Likvidity tretieho stupňa v roku bola 2,447 (priemer),
- 50 % podnikov dosahuje hodnotu Likvidity tretieho stupňa do 1,281 a 50 % podnikov hodnoty nad 1,281 (medián),
- 25 % podnikov s najhoršou Likviditou tretieho stupňa dosahuje jej hodnoty do 0,77 (dolný kvartil),
- 10 % podnikov s najhoršou Likviditou tretieho stupňa dosahuje jej hodnoty do 0,526 (dolný decil).

Vzhľadom na všeobecné odporúčané hodnoty pre L3 (2, resp. 1,5) je možné konštatovať, že v podnikoch poľnohospodárskej prvovýroby v celom sledovanom období viac ako 50 % podnikov z hodnoteného súboru nedosahuje odporúčané hodnoty L3. Vzhľadom na celý hodnotený súbor je možné za benchmark považovať horný kvartil, a to v každom zo

sledovaných období, t.j. v roku 2009 úroveň 2,171, v roku 2010 úroveň 2,397 a v roku 2011 úroveň 2,674. Dobré podniky z hľadiska L3 v poľnohospodárstve majú likviditu nad úrovňou odporúčaných hodnôt, čo spôsobuje objem zásob ako podstatnej zložky celkových aktív podniku.

Pre ukazovateľ L2, ktorý v porovnaní s ukazovateľom L3 abstrahuje od vplyvu zásob je možné taktiež zovšeobecniť, že podniky poľnohospodárskej prvovýroby nedosahujú všeobecne platné odporúčané hodnoty uvádzané v odbornej a vedeckej literatúre. Za odporúčané hodnoty likvidity druhého stupňa sú považované hodnoty 1, resp. 1 až 1,5. Úroveň L2 viac ako 1 dosahuje v roku 2011 len 31,4 % skúmaných podnikov. Z tohto dôvodu je možné za benchmarkovú hodnotu pokladať hodnotu horného kvartilu, ktorá v roku 2011 dosiahla úrovne 1,298 a predstavuje 25 % podnikov s najlepšou Likviditou druhého stupňa. Nízkú úroveň L2 v poľnohospodárstve dokazuje aj hodnota mediánu na úrovni 0,599, čo je hodnota výrazne pod úrovňou odporúčaných hodnôt.

Vyššie uvedená Tab. 1 obsahuje aj popisné charakteristiky pre ukazovateľ L1, ktorý hodnotí len pomer finančných účtov ku celkovým krátkodobým záväzkom. Odporúčané hodnoty Likvidity prvého stupňa sú 0,2 až 0,6. V tomto intervale sa v roku 2011 pohybovalo len 16,4 % podnikov. Až 61,6 % podnikov dosahovalo hodnoty L1 nižšie ako 0,2. Vzhľadom na uvedené je taktiež pre ukazovateľ L1 možné konštatovať, že všeobecne odporúčané hodnoty sú pre podniky poľnohospodárskej prvovýroby na Slovensku vysoké a sektor ich nedosahuje. Pre ukazovateľ L1 v roku 2011 platí, že 25 % podnikov s najlepšou Likviditou L1 dosahuje hodnoty od 0,473 a viac (horný kvartil) a analogicky 75 % podnikov dosahuje likviditu L1 len do 0,473. Ako zriedkavá je hodnota L1 v intervale všeobecne odporúčaných hodnôt dokazuje aj skutočnosť, že 50 % podnikov dosahuje hodnoty Likvidity L1 len do úrovne 0,094.

Záver

Vychádzajúc z faktu, že vyššie uvedené hodnoty popisujú podnikateľské subjekty majúce cca 80 %-ný podiel na obhospodarovanej pôde na Slovensku, je možné tieto hodnoty považovať za dostatočne preukazné pre popísanie celkovej situácie podnikov poľnohospodárskej prvovýroby (právnické osoby) z hľadiska ich likvidity a tým stanovenia reprezentatívnych hodnôt príslušných ukazovateľov likvidity.

Na základe vykonanej analýzy môžeme pre likviditu podnikov poľnohospodárskej prvovýroby konštatovať nasledujúce skutočnosti:

- vysoká miera volatility všetkých ukazovateľov likvidity, a to s jej rastúcou tendenciou,
- väčšina skúmaných podnikov nedosahuje odporúčané hodnoty likvidity, pretože:
 - viac ako polovica skúmaných podnikov v roku 2011 nedosahovala odporúčané hodnoty Likvidity tretieho stupňa,
 - 68,6 % skúmaných podnikov nedosahovalo v roku 2011 odporúčanú hodnotu Likvidity druhého stupňa,
 - 61,6 % skúmaných podnikov nedosahovalo v roku 2011 odporúčanú hodnotu Likvidity prvého stupňa,
 - v sledovanom období nie je možné identifikovať trend vývoja ukazovateľov.